

Ferran Piña, de l'aviació al govern telefònic

“Quan més aviat ho oblidem, millor”

Ferran Piña, subsecretari d'Aviació Civil durant el 23-F i, com a tal, membre d'aquell “govern provisional” que es formà, recorda per a EL TEMPS aquella nit.

Ferran Pina.

JUAN GFI IIA

Ferran Pina era, i és, sobretot un tècnic. Ocupava aquell trist dia un càrrec polític, el de Subsecretari d'Aviació Civil, però no era un “polític”. De sobte, en pocs minuts es trobà immersit dins d'uns esdeveniments que el convertiren, si més no durant unes hores, en un dels participants de l'únic instrument de govern que hi havia a tot l'Estat.

—*Com va tenir la primera notícia del cop?*

—Aquell dia era al despatx, esperant la resolució d'una reunió. Record que estava citat amb el secretari d'estat de Turisme, Ignacio Aguirre, per anar al Parlament a les sis de l'horabaixa per despatxar amb el nostre Ministre, José Luis Álvarez, que es trobava en la sessió parlamentària.

Però com que la reunió amb els controladors aeris, que se celebrava a una sala vora el meu despatx, s'allargava, vaig posar la ràdio per escoltar la sessió, alhora

que manava una nota a Ignacio Aguirre dient que hi arribaria tard.

De sobte vaig sentir els primers trets. Tot d'una vaig pensar que m'havia tornat boig: era impossible que estigués sentint tirs dins el Congrés. Immediatament vaig sentir la ràfega de metralladora. Ja no hi havia dubtes de què passava. Era un cop d'estat.

Vaig intentar telefonar al Congrés i era impossible. Vaig cridar el director general de Transport, Diego Iñiguez, i començarem una ronda de telefonades. Abans, però, durant uns quinze o vint minuts, no funcionava cap telèfon ni cap teletip. Pensàrem que, lògicament, els havien tallat. Quan poguérem telefonar ens posàrem en contacte amb Barajas i tot estava normal. “Què extrany”, pensàrem. Telefonàrem a RENFE i a les estacions, i tot normal; A Correus i Telègrafs, normal, Telefònica, normal. Tot funcionava sense

novetat. No enteníem res, perquè el més lògic era que, si s'estava produint un cop d'estat, aquests centres no funcionassin normalment.

Així va ser com vaig rebre les primeres notícies del cop.

—*Com es creà posteriorment aquell “govern”? ¿es posen en contacte amb la Casa Reial?*

—Tota la ronda de telefonades anteriors ens ocupà fins, aproximadament, les 19'45 o les 20'00 hores. Aleshores començarem a parlar amb els altres ministres i ningú sabia què era el que hi passava exactament.

En un moment determinat, sobre aquesta hora que he dit, férem un comentari amb el subsecretari de Presidència sobre el fet que si el govern, diputats, bona part d'alts càrrecs, part dels senadors... eren dins, hi havia de fet un buit de poder, i com a conseqüència podria passar qualse-

Missatge del rei. A la dreta, Milans del Bosch.

ARXIU

vol cosa. Poc després, arran d'aquesta conversa i d'altres per l'estil, entre les quals supòs que n'hi havia que es produïen amb la Casa Reial, em comunicaren que ens reuniríem al Ministeri de l'Interior, constituïnt, sota la direcció de Paco Laíña, aquella mena de "govern" que es formà.

—*¿Quines foren les primeres accions? ¿es va saber que era un intent localitzat?*

—S'habilità una gran sala, que al principi només tenia un telèfon. Després ens posaren més telèfons i començarem a repartir-nos les feines. Des d'un despatx Laíña estava en contacte amb la Casa Reial.

Una de les primeres feines fou, precisament, saber què passava a totes les capitànies. A mí em tocà parlar amb diversos oficials generals de l'exèrcit de l'aire. Devers les 9 del vespre ens confirmaren que els tancs eren al carrer, a València. Unes dues hores més tard, cap allà les 11, semblava ja clar que la cosa era bastant localitzada.

—*¿Per què es retardà tant el missatge del rei?*

—Primer es va desplaçar un equip de TV a la Zarzuela. Després de gravar-lo s'havia de tornar a TV. En aquells moments teníem informacions confuses, contradictòries, sobre moviments de la Brunete i d'altres regiments... No sabíem, amb absoluta certesa, quines carreteres eren segures... no sabíem si podria haver-hi filtres (militars) a les carreteres. Això va ser la raó per la qual es retardà molt el missatge del Rei.

—*¿Quins foren els objectius immediats d'aquell "govern"?*

—El primer era aconseguir que es retirassin els tancs de València i, després, desallotjar el Congrés. Però, vista la possibilitat que l'assumpte no s'acabàs durant la nit, l'objectiu era que al matí següent la vi-

da seguís normalment. El que no podia passar era que hi hagués manifestacions, tancament de tendes... i que la situació donàs la impressió de caos, pànic... i que algú aprofitàs per a parlar de buit de poder, i justificar així algun intent...

Aquestes consideracions ara, al cap de deu anys, poden semblar un poc exagerades, però en aquells moments era realment molt important assegurar que el país funcionàs normalment al matí següent.

—*¿Quina estratègia seguiren per enfrontar-se a Milans i Tejero?*

—Del que es tractava, bàsicament, era de fer-los arribar al convenciment que no tenien res a fer, que estaven sols, que hi havia una repulsa generalitzada... i que per tant el millor que podien fer era "posar el mac a terra", com deim en bon mallorquí.

—*¿Després del missatge del Rei, quan ja se n'ha retirat Milans, ¿es negocià amb Tejero? ¿és cert que se li oferí un avió?*

—Jo no tenc notícia que aquesta iniciativa arribàs a concretar-se en una proposta clara, formal. Algú que parlà amb ell li cità l'avió, la possibilitat d'anar-se a l'estranger, però no record que fos una proposta formal; potser només era un més dels molts "focs d'artifici" d'aquell vespre... Però sí, és cert que se'n parlà per superar l'impasse.

—*En algun moment de la nit ¿es planejaren donar l'ordre d'assaltar el Congrés i intentar alliberar els retinguts per la força?*

—És un tema que no conec amb exactitud perquè no vaig estar dins el grup que estudiava aquesta possibilitat. El que sí que se és que, quan se'n parlà jo vaig comentar que era un tema a estudiar amb molta precaució, anant molt alerta; i si era que s'havia de fer, s'havia d'esperar el mà-

xim possible ja que el temps operava en favor dels de fora, mentre que per als de dins el cansament psicològic i físic anava en augment. Gràcies a Déu, però, ja al mateix matí, prest, hi havia una consciència generalitzada què aquell assumpte es resoldria en un termini curt, com efectivament va passar.

—*¿Hi va haver algun pacte no escrit, un acord sobre una possible aplicació de la llei de forma més "tova"; inclosa una possible excarceració progressiva, si allò s'acabava pacíficament?*

—No, jo no vaig sentir ni vaig tenir coneixença d'absolutament res en aquest sentit. Res, per part de ningú, vaig sentir.

—*¿Com veu, deu anys després, aquells fets?*

—Crec que s'hauria d'oblidar aquell mal vespre. És un poc ridícul i com una falta de maduresa del país; que puguin passar aquestes coses és terrible. Gràcies a Déu quan parles amb gent jove et miren com si contassis "la batalla del padrí" de la guerra de Cuba o parlassis dels Visigots... això és, crec, el que ens hauria de passar a tots, que ens fugís del cap. Que quedí en un mal vespre.

—*¿Com se sentí quan acabà tot?*

—Vaig fer un gran alè; només vaig pensar "gràcies a Déu, no ha passat res i tot ha sortit bé". També és cert que tampoc vaig tenir temps de pensar-hi molt. Cinc minuts després d'acabar tot ens arribà el missatge del ministre que ens comunicava que anava a un reunió amb el president i que en acabar ens reuniríem per a despatxar.

La veritat és que a bona part dels que estàvem en aquella situació pensàrem el mateix: "com més aviat ho oblidem, millor".

Miquel Payeras